

MINISTERIE VAN DEFENSIE

Militaire Inlichtingendienst

Postbus 20701

Aan:
Zie verzendlijst

2500 ES 's-Gravenhage

Telefoon 070 - 3 18 69 67

Telefax 070 - 3 18 79 51

Uw brief

Uw kenmerk

Ons nummer

Datum

DIS96002333

17 september 1996

Onderwerp: Joegoslavië: recente ontwikkelingen
(nr 55/96)

1. Hierbij doe ik U toekomen een notitie over de recente ontwikkelingen in het voormalige Joegoslavië.
2. Zonder bijlage is deze brief ongerubriceerd.

Hoofd Militaire Inlichtingendienst,

mr J.C.F. Knapp
Brigade-generaal

Bijlagen
één (1)

Bezoekadres
Kalvermarkt 28
's-Gravenhage

Doorkiesnummer
070 - 318 8004

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden

[REDACTED]
VERZENDLIJST behorende bij brief MID nr. DIS 96002333

d.d. 17 sept 1996

AAN:

Ministerie van Algemene Zaken
t.a.v. Coördinator van de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten

Hoofd Binnenlandse Veiligheidsdienst
t.a.v. Dhr. [REDACTED]

Ministerie van Buitenlandse Zaken
t.a.v. plv DGPZ

NL-HPMV NAVO-Brussel

IMS/INT DIV, t.a.v. kol [REDACTED] d.t.v. HPMV

INTERN:

HMID
HACIV t.a.v. BCI
HAI
HBMA
IFOR-cel
Archief

[REDACTED]

MINISTERIE VAN DEFENSIE
MILITAIRE INLICHTINGDIENST
Afdeling Inlichtingen

ONTWIKKELINGEN IN DE VOORMALIGE JOEGOSLAVISCHE FEDERATIE
55/96

(Afgesloten 161700A september 1996)

Conclusie/voorzicht

De verkiezingen in Bosnië zijn vrij rustig verlopen. Naar verwachting zullen alle partijen (eventueel onder druk van de internationale gemeenschap) de uitslag erkennen. Problemen worden wel verwacht bij de samenstelling en samenwerking van de gezamenlijke nationale instellingen.

Bosnië-Herzegovina

Verkiezingen in Bosnië-Herzegovina vrij rustig verlopen.

De verkiezingen van 14 september zijn vrij rustig verlopen. Voordat de uitslag bekend is kunnen er al verwachtingen worden uitgesproken omtrent de acceptatie van de uitslagen en de mate van medewerking aan de gezamenlijke instituten.

De grootste **Moslimpartij, SDA** heeft reeds bekend gemaakt de uitslag in de RS niet te erkennen. Hiermede hebben ze in feite een slag om de arm gehouden om, indien de resultaten bijvoorbeeld aan eigen zijde tegenvallen, de legitimiteit van de gehele verkiezingen in twijfel te trekken. Toch zullen zij, naar verwachting, uiteindelijk onder internationale druk de uitslagen accepteren en proberen zoveel mogelijk macht naar zich toe te trekken in de gezamenlijke instellingen. De SDA zal hierbij toenadering zoeken tot de partij van Silajdzic (SBiH) om binnen de MKF instellingen een meerderheidscoalitie te kunnen vormen. Silajdzic zelf zal waarschijnlijk een ministerspost (Buitenlandse Zaken?) aangeboden krijgen. Binnen de nationale instellingen zullen de Moslims trachten een meerderheid te vormen tezamen met de Bosnische Kroaten. Het zitting nemen van de Bosnische Serviërs in de nationale instellingen zullen de Moslims als een morele overwinning beschouwen.

Ook de **Bosnische Kroatische HDZ** zal in de MKF-regering vertegenwoordigd zijn. Doordat de HDZ het gros van de Bosnische Kroatische stemmen zal krijgen, kan de winnende SDA niet om deze partij heen, wil de MKF ook maar een kleine kans van slagen krijgen. De sa-

[REDACTED]

menwerking met de Moslimpartijen binnen de MKF-regering zal echter oppervlakkig blijven en niet constructief bijdragen aan de versteviging van de MKF. De Bosnische Kroaten zullen daarnaast de opheffing van hun Herzeg Bosna instellingen blijven vertragen. Omdat ze bevreesd zijn voor een Moslimdominantie zullen ze blijven ijveren voor een eigen staatsinstelling in welke vorm dan ook, hierbij wijzend op de Bosnische Serviërs die wel een eigen internationaal erkend entiteitsorgaan (de RS) hebben. Indien de uitslagen tegenvallen zullen door de Bosnische Kroaten waarschijnlijk de uitslagen van enkele kantonale verkiezingen worden aangevochten. Vooral kanton 6 (Centraal Bosnië) en kanton 7 (Neretva) komen hiervoor in aanmerking. Onder druk van de internationale gemeenschap (eventueel via Tudjman) zullen de Bosnische Kroaten naar verwachting echter uiteindelijk alle uitslagen accepteren. Op nationaal niveau zullen de Bosnische Kroaten hun middenpositie tussen de Moslims en Bosnische Serviërs proberen uit te buiten. Zodra de tijd rijp is zal daarnaast de oude droom van aansluiting bij Kroatië weer naar boven komen.

De **Bosnische Serviërs** zullen de verkiezingsuitslag direct accepteren en zien als een internationale erkenning van hun recht op een eigen staatsvorm. Dit wordt gezien als een groot succes en beloning voor de gevoerde nationalistische politiek. Gedwongen door de internationale gemeenschap zullen de Bosnische Serviërs zitting nemen in de gezamenlijke nationale instellingen. In de nationale staatsinstellingen zullen de Bosnische Serviërs een separatistische politiek voeren. Een soepele samenwerking tussen de MKF- en RS-vertegenwoordigers mag daarom niet worden verwacht. Het ideaal van aansluiting bij Servië blijft bestaan. De mate van zeggenschap van de nationale instellingen over het grondgebied van de RS zal daarnaast regelmatig twistpunt zijn. Dayton heeft namelijk alleen een opsomming gegeven van de onderwerpen waarover de nationale staat zeggenschap heeft. Definities van de onderwerpen zijn niet gegeven. Alleen op de gebieden van economie, financiën en handel zal wel constructief worden samengewerkt om geen buitenlandse financiële hulp en investeringen mis te lopen.

Nu de verkiezingen zoals verwacht rustig zijn verlopen, kunnen de gezamenlijk instituten gevormd worden. Binnen tien dagen, dus voor 24 september moeten de *kantonale raden* gevormd worden. Vervolgens moeten binnen twintig dagen, dus voor 04 oktober, de wetgevende instellingen (Huis van Afgevaardigden en Kamer der Volkeren MKF en Nationaal Assemblée RS) op *entiteitsniveau* gevormd zijn. Binnen dertig dagen, dus voor 14 oktober, moeten de wetgevende instellingen (Huis van Afgevaardigden en Kamer der Volkeren BiH) op *nationaal niveau* bijeengekomen zijn.

De samenstelling en werkwijze van de gezamenlijke staatsinstellingen zal moeizaam verlopen. Allereerst zal de samenstelling van de regering op staatsniveau niet zonder slag of stoot gaan. Vooral de post van minister van Buitenlandse Zaken en van minister van Immigratie, Vluchtelingen en Asielzaken (volgens Dayton nationale verantwoordelijkheden) zijn 'gevoelige posten,' waar met name de Moslims als Bosnische Serviërs aanspraak op zullen maken. Daarnaast is de kans groot dat de Bosnische Kroaten en Bosnische Serviërs op nationaal niveau, binnen de regering en het Huis van Afgevaardigden, gaan samenwerken. Op lokaal niveau zijn er immers al geruime tijd tekenen van samenwerking (omgeving Jaice-

[REDACTED]

Mrkonjic Grad en Mostar-Nevesinje) en ook op internationaal niveau hebben Kroatië en de FRJ al toenadering tot elkaar gezocht. Het ligt dus voor de hand dat de Bosnisch Kroatische HDZ en Bosnisch Servische SDS toenadering tot elkaar zullen zoeken. Het vreemde feit kan hierdoor ontstaan dat op MKF-niveau de Bosnische Kroaten met de Moslims samenwerken (weliswaar gedwongen door de internationale gemeenschap), maar op nationaal niveau met de Bosnische Serviërs.

Tenslotte heeft Dayton diverse veiligheidsprocedures ingeruimd voor beslissingen die strijdig zijn met het belang van één der entiteiten. Hierdoor kan besluitvorming op nationaal niveau een langdurig en slepend proces worden. Gezien de tegenstrijdige belangen en uiteenlopende politieke doelstellingen van de Moslims enerzijds en de Bosnische Kroaten en Bosnische Serviërs anderzijds mag niet worden verwacht dat de gezamenlijke staatsinstellingen slagvaardige bestuursorganen zullen worden. Langdurige politieke procedures, slepende discussies en demonstratief verlaten van parlementaire vergaderingen zullen veelvuldige voorkomende politieke verschijnselen zijn.

De in Bosnië gehouden verkiezingen hebben in feite de huidige verdeling in drie etnische gebieden gelegitimeerd. Eén van de twee entiteiten, namelijk de RS is voor het eerst als staatsvorm erkend, hetgeen als belangrijk politiek succes voor de Bosnische Serviërs beschouwd mag worden. Het heeft zelfs toestemming gekregen om, weliswaar binnen het raamwerk van Bosnië-Herzegovina, 'speciale parallelle relaties' aan te gaan met naburige landen. De Bosnische Serviërs zien het dan ook als de tweede trede op de ladder naar aansluiting bij Servië (de eerste was het uitroepen van de RS in 1992). De tweede entiteit, de MKF is waarschijnlijk geen lang leven beschoren. Het is strijdig met de belangen van de Bosnische Kroaten, die net als de Bosnische Serviërs een eigen staatsvorm willen. Onder de oppervlakte zullen ze hiernaar blijven streven, terwijl ze boven de waterspiegel ogenschijnlijk meewerken aan de instandhouding van de MKF. De nationale staatsinstellingen zullen door alle partijen gebruikt worden voor de verwezenlijking van hun doelstellingen. Op dit gebied zal de toekomst waarschijnlijk een vlekkeloze samenwerking te zien geven tussen de Bosnische Kroaten en de Bosnische Serviërs. Binnen twee jaar zijn er wederom verkiezingen in Bosnië-Herzegovina en bij continuering van de huidige politiek zullen er dan op entiteitsniveau niet twee maar waarschijnlijk drie parlementen gekozen moeten worden. Eén voor de RS, één voor Herzeg Bosna en één voor een Moslim-rompstaatje.

MKF

Bosnisch Kroatische burgemeester van Mostar kan post verliezen

Tijdens de besprekingen voor de formatie van gezamenlijke MKF instellingen is vastgelegd dat de president van het Neretva kanton en de burgemeester van Mostar van verschillende nationaliteit moeten zijn. De burgemeester van Mostar is op dit moment een Bosnische Kroaat, Ivan Prskalo.

Nadat de SDA de gemeenteraadsverkiezingen op 30 juni in Mostar hadden gewonnen. erkennen de Bosnische Kroaten de uitslag niet en weigerden zitting te nemen in de gemeenteraad.

[REDACTED]

De Moslims stelden als compromis de burgemeesterpost ter beschikking aan de Bosnische Kroaten. Pas na zeer grote druk van de EU en de VS erkenden de Bosnische Kroaten de uitslag, maar eisten na de vorming van het Hoge Gerechtshof van de MKF een uitspraak van dit gerechtelijk instituut. De Bosnische Kroaat Ivan Prskalo, werd hierna als burgemeester geïnstalleerd. Het aanbod van de burgemeesterspost aan de Bosnische Kroaten werd door de Moslims gedaan in de wetenschap dat de Moslims een meerderheid in de gemeenteraad hadden en de omdat mogelijkheid bestaat dat de Bosnisch Kroatische HDZ de kantonale verkiezingen op 14 september wint. Indien de Bosnisch Kroatische HDZ inderdaad de kantonale verkiezingen wint, mag zij de president van het kanton aanwijzen. Dit betekent echter wel dat ze de burgemeesterspost van Mostar moet opgeven ten gunste van een Moslim. Gezien de huidige meerderheid van de SDA in de gemeenteraad van Mostar zou dit recht doen aan de situatie. Vanwege het belang van de burgemeesterspost, zal de HDZ bij een verkiezingsoverwinning waarschijnlijk besluiten om de post van voorzitter van het kanton aan de Moslims aan te bieden. De Moslims daarentegen, zullen dit waarschijnlijk niet accepteren en aanspraak maken op de burgemeesterspost van Mostar, hierbij wijzend op de verkiezingsresultaten. Een wisseling van de burgemeester in Mostar zal echter de toch al gespannen situatie in Mostar geen goed doen..